

ÅRSREDOVISNING 2021

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök

802004-1441

Innehåll	Sida
Förvaltningsberättelse	1-4
Resultaträkning	5
Balansräkning	6-7
Tilläggsupplysningar	8-10
Underskrifter	11
Bilaga 1, Forskningsanslag 2021	12

Förvaltningsberättelse

Styrelsen för Stiftelsen Forska Utan Djurförsök får härmed avge årsredovisning för räkenskapsåret 2021-01-01 - 2021-12-31.

Allmänt om verksamheten

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök bildades 1964 av Nordiska Samfundet Mot Plågsamma Djurförsök (numera organisationen Djurens Rätt). Forska Utan Djurförsöks syfte och ändamål är att stödja forskning med målet att djurförsök, särskilt plågsamma sådana, ska ersättas med moderna djurfria metoder.

Forska Utan Djurförsöks huvudsakliga uppgift är att genom forskningsanslag främja utveckling, utvärdering och spridning av djurfria metoder som kan ersätta eller på annat sätt minska behovet av djurförsök. I Forska Utan Djurförsöks uppgifter ingår också att sprida information om alternativ till djurförsök, främst till forskare och blivande forskare, men även till politiker, media och allmänheten.

Genom politiskt påverkansarbete och i samarbete med andra aktörer framför allt inom, men även utanför Sverige, arbetar Forska Utan Djurförsök i olika vetenskapliga, regulatoriska och politiska sammanhang för att nå målet att ersätta djurförsök.

Forska Utan Djurförsöks verksamhet finansieras i huvudsak genom gåvor och arv från allmänheten. Informationsverksamhet och insamlingsåtgärder riktade till allmänheten, är därför en viktig del i vårt arbete för att kunna dela ut forskningsanslag.

Under 2021 uppgick forskningsanslagen till 3 860 000 kr (år 2020 uppgick forskningsanslagen till 2 700 000). Årets ekonomiska resultat blev ett överskott på 7 148 608 kronor (föregående års resultat var ett underskott på -204 793 kronor), vilket beror på ett Stiftelsen tilldelats flera större arv, varav ett större arv inkommit i slutet av räkenskapsåret.

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök har sitt säte i Stockholm och är registrerad hos Länsstyrelsen Stockholm, som tillsynsmyndighet för stiftelser. Forska Utan Djurförsök har 90-konton och kontrolleras därmed även av Svensk Insamlingskontroll. Forska Utan Djurförsök är medlem i branschorganisationen Giva Sverige och följer deras kvalitetskod samt krav på effektrapportering. Forska Utan Djurförsök är även medlem i Vetenskap och Allmänhet, en ideell förening som arbetar för att främja dialog och öppenhet mellan allmänhet och forskare.

Forska Utan Djurförsök är, i förekommande fall, remissinstans till statliga utredningar och till myndigheter som bland annat Jordbruksverket, som hanterar djurförsöksfrågor. Forska Utan Djurförsöks seniora sakkunniga är ledamot i såväl Centrala Djurförsöksetiska Nämnden som Nationella kommittén för försöksdjursfrågor, en kommitté som ska finnas i alla EU-länder. I Sverige utgör Nationella kommittén för försöksdjursfrågor även styrgrupp för Sveriges 3R-center vid Jordbruksverket, vilket öppnar dörrar för både formella och informella samarbeten med relevanta aktörer i frågor som rör djurförsök och djurförsöksfria metoder.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret

Verksamheten har även under 2021 präglats av corona-pandemin, men Forska Utan Djurförsök har kunnat behålla de utdelade forskningsanslagen på tidigare nivåer och till och med höja anslagsbeloppen något när anslagen inför 2021 beslutades i slutet av 2020. Totalt 14 projekt fick stöd under 2021, se bilaga 1.

Forska Utan Djurförsök blev, i mars 2020, godkänd organisation av Skatteverket för att givare ska kunna få skattereduktion för gåvor. Detta innebar att Forska Utan Djurförsök för första gången skickat kontrolluppgifter om gåvor till Skatteverket respektive till berörda givare, vilket skedde under 2021.

I början av september 2021 anställde stiftelsen Monica Björklund som generalsekreterare och kanslichef. Monica är utbildad jurist och har över 15 års erfarenhet av politiska beslutsprocesser och opinionsbildning. I Regeringskansliet, på statsrådsberedningen, förhandlade hon regeringens politik inom bland annat frågor om att ersätta djurförsök. De senaste åren har hon varit omvärldsstrateg, med rådgivningsuppdrag för bland andra ett bioteknikbolag med djurförsöksfria allergitester och för Forska Utan Djurförsök. Tillsammans med en docent i toxikologi från Karolinska institutet, publicerade hon våren 2021 rapporten "Att kommunicera om nya metoder utan djurförsök - Upplevelser, utmaningar och uppmaningar".

Corona-pandemin har förstås präglat aktiviteterna under 2021. Forskningsutmärkelsen Nytänkaren delades inte ut 2021 p.g.a. pandemin, eftersom interaktion på plats mellan Nytänkaren och givare samt andra intressenter i samband med utdelningen av utmärkelsen, en viktig del i Nytänkar-konceptet.

Antalet inbjudningar att föreläsa på universitet minskade under pandemin jämfört med tidigare, men Forska Utan Djurförsöks seniora sakkunniga har ändå under året föreläst om djurförsöksfria metoder för veterinärstudenter vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) under deras kurs i försöksdjursmedicin samt vid flera workshops arrangerade av Sveriges 3R-Center. Samtliga hölls digitalt. I maj gav Forska Utan Djurförsök en presentation på ett digitalt riksdagsseminarium som hade temat "Hur fungerar den etiska prövningen av djurförsök i Sverige, egentligen?"

I december gjordes en inspelad föreläsning där stiftelsens seniora sakkunniga berättade om cellmodeller och andra djurförsöksfria metoder, för användning i ett utbildningsmaterial för gymnasieelever. Utbildningsmaterialet produceras av Sveriges 3R-center. Vid Vetenskapsrådets årliga seminarium om försöksdjursfrågor i december (som hölls digitalt) var, liksom vid de senaste åren, stiftelsens seniora sakkunniga inbjuden för att föreläsa. Föreläsningen handlade bland annat om Forska Utan Djurförsöks forskningsanslag samt om hur Covid-19 påverkat forskarna och forskningsarbetet.

Stiftelsens seniora sakkunniga, som även är andra vice ordförande i Sveriges 3R-center, föreläste i den egenskapen vid ett webinarium om utfasning av djurförsök. Webbinariet arrangerades av den ideella organisationen Djurens Rätt.

Corona-pandemin har även under 2021 inneburit att Forska Utan Djurförsöks styrelse har sammanträtt via videokonferenser och att personalen till stora delar arbetat på distans hemifrån, med regelbunden kontakt via videokonferenser. Kansliet har, så långt som möjligt utifrån rådande restriktioner, bemannats minst 1-2 dagar i veckan.

Under 2021 har styrelsen börjat använda sig av styrelseportalen Boardeaser för att effektivisera styrelsens arbete vad gäller rapportering och styrning. Plattformen underlättar så väl styrelsearbetet som samarbetet med ledningen. Genom att Boardeaser erbjuder ett förutbestämt informationsflöde, minskar arbetet med förberedelser, kallelser, dagordningar, protokoll, justering och signering. Till de stora fördelarna hör att underlagen för styrelsemötet automatiskt blir en integrerad del av dagordningen, att protokollstexter kan förberedas redan i dagordningen, att protokollspunkterna automatiskt följer dagordningen samt att signeringen av protokollen sker elektroniskt med BankID.

Sammantaget har Corona-pandemin inte märkbart påverkat Forska Utan Djurförsöks ekonomi.

Förvaltning

Styrelsen bestod under året av Erik Walum (ordförande), Jan-Erik Strömberg (vice ordförande), Eva Diesen (sekreterare), Tove Rastad (ledamot), Anna Kers Hagberg (ledamot) adjungerad Ewa Prenze Isaksson (kassaförvaltare), samt suppleanterna Pernilla Alpmo och Inge Skog. Inom styrelsen finns kunskap och erfarenhet inom följande områden: djurförsök och djurförsöksfria forskningsmetoder, politik, juridik, personaladministration, ledarskap och ekonomi.

Styrelsen har under året haft åtta protokollförda styrelsemöten och ytterligare två möten där mötesanteckningar fördes.

Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Revisor för verksamhetsåret har varit Mats Blomgren, med suppleanten Tommy Donath, båda vid revisionsfirman PwC.

Arbetsordning för styrelsens arbete samt policydokument som till exempel placeringspolicy och forskningspolicy ses över och uppdateras vid behov. Detta gäller även interna dokument som attestordning och arbetsfördelning mellan styrelse och verksamhetschef. Styrelsens arbetsordning och de policydokument som är inte är interna, finns tillgängliga på Forska Utan Djurförsöks webbplats.

Forska Utan Djurförsök har en vetenskaplig kommitté samt ett ekonomi- och placeringsutskott. Den vetenskapliga kommittén består av styrelseledamöter med vetenskaplig kompetens samt personer med forskarkompetens inom relevanta forskningsområden. Den vetenskapliga kommitténs arbete leds av Forska Utan Djurförsöks anställda seniora sakkunniga. Ekonomi- och placeringsutskottet består i första hand av styrelseledamöter och anställda, men även andra personer kan adjungeras efter beslut av styrelsen.

Ansökningar om forskningsanslag granskas vid behov även av ytterligare externa experter som tillfrågas utifrån expertis inom aktuella områden för respektive ansökan. Personer som sitter i Forska Utan Djurförsöks styrelse och vetenskapliga kommitté kan söka anslag, men får inte delta i eller närvara vid några diskussioner eller beslut rörande sina egna ansökningar. Ansökningar från dessa personer granskas alltid av två externa experter.

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök har sitt kansli på Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm. Telefon 08-749 03 40. E-post info@forskautandjurforsok.se hemsida: www.forskautandjurforsok.se

Under året hade kansliet dessa tillsvidaretjänster (fast anställda): en senior sakkunnig (heltid), en administratör (deltid) samt, till och med 2021-12-08, en insamlingsansvarig (heltid). Från och med 2021-09-01 tillkom tjänsten generalsekreterare (heltid). Därutöver var en person projektanställd i perioder. Forska Utan Djurförsök omfattas av kollektivavtal mellan Unionen och Fremia.

Stiftelsen Forska Utan Djurförsök har 90-konto: plusgironummer 90 70 90-5 respektive 90 03 40-1 (det senare används när man har en OCR-kod) och står därmed under tillsyn av Svensk Insamlingskontroll. Vidare har Forska Utan Djurförsök ett Bankgiro (907-0905) för inbetalningar.

Årsredovisningen är i sin helhet granskad av en auktoriserad revisor.

Hållbarhetsupplysningar

Forska Utan Djurförsök har en liten personalstab som vid årets slut bestod av två heltidsanställda och en deltidanställd. Forska Utan Djurförsök omfattas av kollektivavtal mellan Unionen och Fremia. Alla anställda finns i Sverige och arbetet utgår från Forska Utan Djurförsöks kansli i Hammarby sjöstad, Stockholm. Personalen omfattas av förmåner såsom 37,5-timmarsvecka (vid heltid) och friskvårdsbidrag. Kompetensutveckling sker genom deltagande i seminarier och workshops arrangerade av bland annat Giva Sverige och annan extern kompetenshögjande utbildning.

På grund av Corona-pandemin har en stor del av arbetet fortsatt utförts på distans från hemmet och en stor del av verksamheten sköts digitalt. Även styrelsens möten sker digitalt, vilket har minskat resor och därmed miljöpåverkan.

Förväntad framtida utveckling

För att snabbare kunna ersätta djurförsök har Forska Utan Djurförsök som mål att öka antalet forskningsprojekt som kan beviljas anslag samt även öka anslagsbeloppen. Detta förutsätter fortsatt ökande inkomster från gåvor, arv och att även andra inkomstkällor undersöks samt intensifierade kommunikationsinsatser. Stiftelsen arbetar för att synas i forskningsdebatten, och i andra sammanhang där vi kan sprida information och kunskap, samt med samverkan och dialog med relevanta samhällsaktörer och politisk påverkan. För att bland annat stödja denna utveckling, rekryterades generalsekreteraren som tillträdde sin tjänst i september 2021.

Under år 2022 kommer Forska Utan Djurförsök att få in medel från ett antal större arv, som ännu inte hade skiftats ut under 2021. Det finns därför möjligheter att kunna öka forskningsanslagen ytterligare kommande år.

De närmaste åren kommer verksamheten genomsyras av utveckling, att Forska Utan Djurförsök både förvaltar och förnyar verksamheten. Forska Utan Djurförsök ska under 2022 intensifiera arbetet med att modernisera insamlingen, bland annat genom nya betalningslösningar/betalningsplattformar, en ny hemsida för att möta framtidens tekniska behov med flera åtgärder som syftar till att kunna erhålla ökade inkomster, för att kunna öka antalet forskningsprojekt som får anslag. I Forska Utan Djurförsöks uppgifter ingår också att sprida information om alternativ till djurförsök, främst till forskare och blivande forskare, men även till politiker, media och allmänheten. Hemsidan är därför en viktig informationskanal för Forska Utan Djurförsök där vi bland annat publicerar fakta kring forskningsfrågor och djurförsöksfria metoder samt om forskningsprojekten som får stöd av Forska Utan Djurförsök.

Under 2022 ska Forska Utan Djurförsök flytta kansliet till nya lokaler, vilket ska medföra att den lilla personalstabens (tre personer fast anställda) arbete underlättas samt bidra till ökade möjligheter för samverkan med relevanta samhällsaktörer.

Flerårsöversikt

	2021-12-31	2020-12-31	2019-12-31	2018-12-31	Belopp i kr 2017-12-31
Anslagsutdelning	3 860 000	2 700 000	2 600 000	4 600 000	2 000 000
Verksamhetens intäkter	14 482 560	5 086 191	5 824 271	6 873 281	6 185 712
- varav arv och legat	10 399 341	785 857	1 107 601	2 546 843	1 854 162
- varav gåvor	3 453 327	3 848 247	4 050 297	3 907 876	3 926 626
- varav övriga intäkter	629 892	452 087	666 373	418 562	404 924
Medelantal anställda	4	3	3	3	3

Verksamhetens intäkter har ökat väsentligt jämfört med närmast föregående räkenskapsår då stiftelsen tilldelats stora arv, varav ett större arv inkommit i slutet av räkenskapsåret.

Eget kapital

	2021-12-31	2020-12-31
Specifikation av bundet och fritt eget kapital:		
Stiftelse kapital	5 508 825	5 508 825
Ändamålbestämda medel	2 528 050	2 528 050
Totalt bundet eget kapital	8 036 875	8 036 875
Balanserat resultat	966 561	1 171 354
Årets resultat	7 148 608	-204 793
Totalt fritt eget kapital	8 115 169	966 561
Totalt eget kapital	16 152 044	9 003 436

Resultaträkning

<i>Belopp i kr</i>	<i>Not</i>	<i>2021-01-01- 2021-12-31</i>	<i>2020-01-01- 2020-12-31</i>
Nettoomsättning		14 061 218	4 702 879
Övriga rörelseintäkter	2	421 342	383 311
		<u>14 482 560</u>	<u>5 086 190</u>
Rörelsens kostnader	3		
Ändamål		-6 498 490	-4 879 214
Insamling		-504 950	-314 198
Administration		-372 247	-230 179
		<u>-</u>	<u>-</u>
Rörelseresultat		<u>7 106 873</u>	<u>-337 401</u>
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		39 091	6 595
Ränteintäkter och liknande resultatposter		3 555	127 173
Räntekostnader och liknande resultatposter		-911	-1 160
Resultat efter finansiella poster		<u>7 148 608</u>	<u>-204 793</u>
Resultat före skatt		<u>7 148 608</u>	<u>-204 793</u>
Årets resultat		<u>7 148 608</u>	<u>-204 793</u>

Balansräkning

Belopp i kr	Not	2021-12-31	2020-12-31
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	4,5	11 462 603	9 249 089
		<u>11 462 603</u>	<u>9 249 089</u>
Summa anläggningstillgångar		<u>11 462 603</u>	<u>9 249 089</u>
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		-	81 125
Övriga fordringar		3 000	2 000
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		<u>139 417</u>	<u>96 220</u>
		142 417	179 345
Kassa och bank		<u>8 560 857</u>	<u>2 684 100</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>8 703 274</u>	<u>2 863 445</u>
SUMMA TILLGÅNGAR		<u>20 165 877</u>	<u>12 112 534</u>

Balansräkning

Belopp i kr	Not	2021-12-31	2020-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER			
<i>Eget kapital</i>			
<i>Bundet eget kapital</i>			
Stiftelsekapital		5 508 825	5 508 825
Ändamålsbestämda medel		2 528 050	2 528 050
		<u>8 036 875</u>	<u>8 036 875</u>
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst eller förlust		966 560	1 171 354
Årets resultat		7 148 608	-204 793
		<u>8 115 168</u>	<u>966 561</u>
Summa eget kapital		<u>16 152 043</u>	<u>9 003 436</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		40 729	92 196
Skatteskulder		23 387	45 759
Övriga kortfristiga skulder		3 741 751	2 819 123
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		207 967	152 020
		<u>4 013 834</u>	<u>3 109 098</u>
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		<u>20 165 877</u>	<u>12 112 534</u>

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Belopp i kr om inget annat anges

Allmänna redovisningsprinciper

Årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Följande redovisnings- och värderingsprinciper är väsentliga att beakta när stiftelsen upprättar årsredovisningen i enlighet med K3:

Resultaträkningen

Verksamhetsintäkter

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som organisationen erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt. Intäkter värderas, om inget särskilt anges nedan, till verkliga värdet av det som erhållits eller kommer att erhållas.

Gåvor

Gåvor redovisas som huvudregel som intäkt när de erhålls. En gåva som intäktsförts redovisas antingen som en tillgång eller en kostnad beroende på om gåvan förbrukas direkt eller inte. Gåvor som organisationen avser att stadigvarande bruka i verksamheten redovisas som anläggningstillgångar. Övriga gåvor redovisas som omsättningstillgångar. Gåvor värderas som huvudregel till verkligt värde. I de fall organisationen lämnat en ersättning för att erhålla gåvan minskas gåvans värde med ersättningen.

Bidrag

Bidrag redovisas som intäkt när villkoren för att erhålla bidraget har uppfyllts. Erhållna bidrag redovisas som skuld till dess villkoren för att erhålla bidraget uppfylls. Erhållna bidrag värderas till det verkliga värdet av den tillgång som organisationen fått eller kommer att få.

Försäljning och övriga intäkter

Intäkt vid försäljning av varor redovisas normalt vid försäljningstillfället. Prenumerationer redovisas som intäkt linjärt över prenumerationstiden. Intäkter som inte har med organisationens primära verksamhet att göra redovisas som övriga intäkter.

Verksamhetens kostnader

Ändamålskostnader

Ändamålskostnader är sådana kostnader som kan hänföras till insamlingsstiftelsens uppdrag enligt stadgarna. Till ändamålskostnader räknas även kostnader för opinionsbildande och upplysande verksamhet inom ramen för ändamålet. När stiftelsen har förpliktigt sig att utföra en viss åtgärd gentemot tredje man bokförs detta som en kostnad. För forskningsanslag uppkommer en förpliktelse när stiftelsens forskningskommitté har rekommenderat anslag, styrelsen fattat beslut om anslag och detta skriftligen meddelats mottagaren.

Insamlingskostnader

Med insamlingskostnader menas direkta kostnader för insamlingsarbetet. Direkta kostnader är lönekostnader för de medarbetare som arbetar med insamling, samt kostnader för insamlingsaktiviteter, kampanjer, utskick och givarregister. Hit hör också de till insamlingskostnaderna fördelade gemensamma kostnaderna/samkostnaderna.

Administrationskostnader

Administrationen utgör en kvalitetsgaranti för ändamålet och för givaren. Hit hör kostnader för revision, delar av hyra, administrativa system samt även fördelade gemensamma kostnader/ samkostnader såsom hela eller delar av ekonomifunktionen, lokalvård m m.

Balansräkningen

Tillgångar, skulder och avsättningar värderas till anskaffningsvärde om inget annat anges nedan.

Anläggningstillgångar

Samtliga inköp av inventarier av mindre värde bokförs som kostnad. Stiftelsen är inte skattepliktig men använder skatteverkets definition på mindre värde.

Finansiella tillgångar

Vid anskaffningstidpunkten värderas finansiella tillgångar till anskaffningsvärde med tillägg för direkta transaktionsutgifter.

Efter första redovisningstillfället värderas långfristiga finansiella tillgångar som inte är räntebärande till anskaffningsvärde.

Alla tillgångar som innehas för riskspridning anses ingå i en värdepappersportfölj och betraktas därmed som en post vid värdering enligt lägsta värdets princip respektive vid nedskrivnings- prövning.

Not 2 Övriga rörelseintäkter

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Utdelning Blanche Lindegrens fond	229 675	169 297
Avkastning ränta ändamålsbestämda medel arv	191 667	214 014
Summa	421 342	383 311

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet anställda

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Män	-	-
Kvinnor	4	3
Totalt	4	3

Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader inklusive pensionskostnader

	2021-01-01- 2021-12-31	2020-01-01- 2020-12-31
Löner och andra ersättningar:	1 650 819	1 154 162
Sociala kostnader och pensionskostnader	688 058	412 539
(varav pensionskostnader)	150 419	86 970
Totala löner, andra ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	2 338 877	1 566 701

Ersättning till styrelsemedlemmar utgår med 1 200 kronor per styrelsemöte och heldag.
Generalsekreterarens månadslön uppgår till 45 000 kronor.

Not 4 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2021-12-31	2020-12-31
Akkumulerade anskaffningsvärden:		
-Vid årets början	9 249 089	9 914 781
-Tillkommande tillgångar	2 556 915	642 060
-Avgående tillgångar	-343 400	-1 307 752
Redovisat värde vid årets slut	11 462 604	9 249 089

Not 5 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	Bokfört värde	Marknadsvärde
Depå Garantum	5 396 846	5 471 582
Depå Swedbank	3 945 851	5 104 383
Depå SEB	2 119 907	2 215 102
Redovisat värde vid årets slut	11 462 604	12 791 067

Underskrifter

Stockholm den

Erik Walum
Styrelseordförande

Jan-Erik Strömberg

Eva Diesen

Tove Rastad

Anna Kers Hagberg

Min revisionsberättelse har lämnats den

Mats Blomgren
Auktoriserad revisor

Undertecknandet intygas av Assently

Årsredovisning_2021_Forska_Utan_Djurförsöksid_1_-_11.pdf

Verifiera äktheten och integriteten av detta undertecknade dokument genom att skanna QR-koden till vänster. Du kan också göra det genom att besöka <https://app.assently.com/case/verify>

SHA-512:

b436596162711d78c9a0fb3891e65be58e943e9e2787856a1efe8923be83a3aa23de4d4ae1dd507048c15cf74c463ed7b6a45458e295bb90b336330f2bf827ee

Om detta kvitto

Dokumentet är elektroniskt undertecknat genom e-signeringsplattformen Assently i enlighet med eIDAS, Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014. En elektronisk underskrift får inte förvägras rättslig verkan eller giltighet som bevis vid rättsliga förfaranden enbart på grund av att underskriften har elektronisk form eller inte uppfyller kraven för kvalificerade elektroniska underskrifter. En kvalificerad elektronisk underskrift ska ha motsvarande rättsliga verkan som en handskriven underskrift. Assently tillhandahålls av Assently AB, org. nr. 556828-8442, Hölländargatan 20, 111 60 Stockholm, Sverige.

Projekten som får anslag 2021

NYTT PROJEKT: **Per Artursson**, Uppsala universitet, 200 000 kr

Genom att analysera dagens metoder för att avgöra om en kemikalie påverkar hormonsystemen och utveckla nya metoder baserade på Artificiell Intelligens, AI, söker forskargruppen nya sätt att riskbedöma kemikalier utan djurförsök.

Projekttitel: "Gapanalys för optimerande prediktioner av hormonstörande substanser."

Dator och cellodlingsmetoder används i allt större utsträckning för riskbedömning av hälsofarliga kemikalier men förutsägbarheten varierar kraftigt mellan olika metoder och typ av kemikalier. När man gör riskbedömning av hormonstörande kemikalier (EDC) måste man testa deras effekt i dator-, cell- och djurmodeller. Tyvärr ger olika modeller upp till 100 gånger skillnad i endokrinstörning för samma substans vilket påverkar kvaliteten. Därför används djurmodeller.

För att göra båda dator- och cellmodeller bättre för framtida riskbedömningar måste vi förstå varför att olika cellsystem ger olika resultat. Tyvärr har inte alla EDC testats fullständigt. För dessa ämnen vill vi använda moderna (AI) beräkningsmodeller som kan skatta teoretiska värden så vi på detta sätt kan förutsäga deras effekter. I projektets andra fas undersöker vi närmare vad som kan vara anledningen till de varierande resultaten och justerar våra modeller därefter.

Gunnar Cedersund, Linköpings universitet, 200 000 kr

Matematiska modeller, så kallade systembiologiska modeller, utvecklas i samarbete med ett läkemedelsföretag. Målet är att forska fram läkemedel mot diabetes och hjärt- och kärlsjukdomar och samtidigt ersätta djurförsök.

Projekttitel: "Kunskapscentrerad och djurfri läkemedelsutveckling genom systembiologiska modeller."

Dagens läkemedelsutveckling bygger på en sorts trial-and-error mentalitet: man testar en enorm mängd läkemedel på en kedja av modellsystem - celler och försöksdjur - med förhoppningen att om man bara testat tillräckligt många, så ska någon till slut fungera på alla modellsystem, och därför också på människor.

Viktiga showcases från min och andras forskning, samt nya allmänna guidelines från FDA i USA, gör att vi nu börjar skönja en ny typ av läkemedelsutveckling: en som istället är centrerad kring kunskap och matematiska modeller. I denna nya kedja blir djurförsök alltmer irrelevanta, eftersom man då blir mer kräsen med att pusselbitarna (de data man samlar in) kommer från samma pussel. I detta projekt arbetar jag i nära samarbete med läkemedelsföretaget AstraZeneca för att vidareutveckla min matematiska modell. Vi implementerar också denna nya kedja i praktiken för riktiga läkemedelsprojekt som försöker bota diabetes och hjärt- och kärlsjukdom, två av våra största folksjukdomar.

Pernilla Eliasson, Linköpings universitet, 250 000 kr

Odlade celler från patienter med senskador kan ge lösningen till nya behandlingsmetoder, samtidigt som plågsamma djurförsök ersätts.

Projekttitel: "Hur läker senor efter en skada och vad händer när de inte läker ihop?"

Folk motionerar allt mer och med detta ökar problemen med senor i olika delar av kroppen.

Rehabiliteringen efter en senskada är lång och besvärlig och är kliniskt utmanande. Syftet med detta projekt är att studera faktorer som är viktiga för läkningsförloppet och vad som kan göra en sena starkare, något som tidigare gjorts främst i djurmodeller. Jag använder en cellmodell med senceller från patienter som tillåts skapar en nysena. Denna process liknar den tidiga läkningsfasen efter en senskada. Jag kan belasta senorna och studera faktorer som är viktiga i svaret på belastning men jag studerar också faktorer som är viktiga för bildandet av nysenor. Eftersom cellerna befinner sig i en vävnad kan jag också studera interaktioner mellan omgivande vävnad och celler. Det gör att jag kan studera cellers förmåga att dra ihop en nybildad senvävnad, något som kan vara viktigt för att reducera förlängning efter skador. På så sätt hoppas jag förstå vad det är som är viktigt för bra senläkning.

NYTT PROJEKT: **Anna Falk**, Karolinska institutet, 150 000 kr

Genom att använda omprogrammerade mänskliga celler för att skapa "minimodeller" av hjärnan, utvecklar forskargruppen ett nytt sätt att studera hjärntumörer i provrör istället för i hjärnan på försöksdjur.

Projekttitel: "Humana organoider som värdar och semi-in-vivo modeller av hjärnan för att ersätta djurförsök."

Min forskargrupp bygger cellmodeller av den mänskliga hjärnan med hjälp av den Nobelprisbelönade omprogrammeringstekniken för att ta fram stamceller som vi sedan skapar tredimensionella mini-hjärnor (organoider) av. Målet i detta 3R projekt är att utveckla och testa om dessa organoider från mänskliga celler kan ersätta djurhjärnan för studier där forskarna transplanterar in celler i djurens hjärna för att studera tumörtillväxt eller nervcellers mognad och nätverksbildande. För att studera hur cancerceller bildar en hjärntumör så brukar forskarna transplanera cancerceller från mänskliga tumörer i mushjärnan och sedan följa hur tumören växer och hur olika läkemedel behandlar tillväxten. Detta är viktiga experiment som i framtiden kan resultera i nya behandlingar och läkemedel, de frågor jag ställer i detta forskningsprojekt är om det går att utveckla alternativa metoder till dessa försök och om mänskliga organoider som modell skulle kunna reducera och ersätta djurhjärnan.

Anna Forsby, Stockholms universitet, 350 000 kr

Ett nytt sätt att i ett provrörstest upptäcka om en kemikalie skadar hjärnan under fosterutvecklingen, utan att använda djurförsök, utvecklas i detta projekt.

”Validering av mRNA-markörer för indikation av neurotoxiska skador under hjärnans utveckling.”
Syftet med ansökan är att studera hur avläsningen av gener, dvs bildning av mRNA, påverkas under mognaden (differentieringen) av humana nervceller efter exponering med kemikalier som är kända att orsaka hjärnskador under fosterutvecklingen. Förändringen i nivåerna av mRNA som kan kopplas till mognad av nervceller kopplas till funktionella och strukturella parametrar som är typiska för nervceller. Vår förhoppning är att kunna identifiera markörer som kan fungera som ”fingeravtryck” för dessa skador och att dessa sedan kan användas som biomarkörer för utvecklingsneurotoxiska (DNT) effekter.

Robert Fredriksson, Uppsala universitet, 200 000 kr

Nervgiftet botulinumtoxin används i skönhetsbehandlingar, men även för att lindra symptom vid flera sjukdomar. Men eftersom det är så giftigt krävs noggranna tester av varje tillverkningsbatch, vilket tidigare skedde helt genom extremt plågsamma tester på möss. Några testmetoder finns där giftigheten istället testas på celler, men de har inte helt kunnat ersätta djurtesterna. I detta projekt utvecklas en ny typ av tester som har potential att fungera bättre och äntligen få slut på djurtesterna.

”Utveckling av en ny metod för att testa botulinumtoxin utan att använda försöksdjur.”
BoNT/A produceras naturligt av bakterien *Clostridium botulinum*. Vid kommersiell framställning odlas bakterien för att utvinna BoNT/A från bakteriekulturen. En viktig del av processen är att bestämma toxinets potens, det vill säga mängden aktivt BoNT/A i varje produktionsbatch, då detta varierar. Idag görs detta rutinmässigt runt om i världen i LD50 tester i möss. Antalet möss som används för potensbestämning av BoNT/A årligen är okänt, men man har estimerat att minst 600 000 möss per år används runt om i världen (Bitz Silke, 2010, Altex 27,2/10). Vi har utvecklat ett protokoll för att differentiera humana embryonala stamceller till nervceller som är känsliga för BoNT/A. Vi vill i detta projekt ta fram ett Proof-of-Concept-protokoll som använder dessa nervceller för potensbestämning av BoNT/A, som vi sedan kan ta vidare till industriella aktörer för att etablera testet kommersiellt. Vi vill även publicera, för att visa att potensbestämning går att göra i cellbaserade tester.

NYTT PROJEKT: **Erik Hjort**, Karolinska institutet, 200 000 kr

En ny cellmodell av en hjärna med förändringar som ses vid Alzheimers sjukdom utvecklas, för att få fram en modell som bättre överensstämmer med den mänskliga hjärnan än vad djuren i djurförsöken gör.

”Monocyt-deriverade mikrogliä från Alzheimer patienter som sjukdomsmodell och biomarkör”
Alzheimers sjukdom (AD) är en idag obotlig sjukdom där neuroner i hjärnan dör på grund av för höga nivåer av molekylerna Ab och p-tau. AD-hjärnan är även kroniskt inflammerad, vilket bidrar till de höga nivåerna, och inflammationen är även i sig självt är skadligt för neuroner. För att forska om mekanismerna i AD behöver man relevanta cell-modeller av mikrogliä: hjärnans inflammatoriska cell. Idag används främst mus-mikrogliä men dessa är på många sätt olika mot människans mikrogliä. I

detta projekt ska vi skapa mänskliga mikrogliä från celler som vi får från blod taget från patienter med AD. Vi kommer sedan jämföra sjukdomsrelevanta faktorer och responser från AD-mikrogliä med dem som vi ser i mikrogliä från friska personer. Om vi kan se skillnader i dessa så har vi skapat en cellmodell av inflammation i AD-hjärnan som är till stor nytta för forskning och kan ersätta djurmodeller som innebär lidande för djuren, och som dessutom inte är särskilt relevanta för sjukdomen som studeras.

Pekka Korhonen, Karolinska institutet, 200 000 kr

Datorsimulering och cellodling kombineras i ett forskningsprojekt som är på god väg att etablera ett nytt sätt att undersöka risker med kemikalier genom kartläggning av de funktionella skador som kemikalierna orsakar på gennivå – utan djurförsök.

”Validering av toxikogenomik för prediktion av kemikalietoxicitet”

Detta projekt kombinerar datorsimulering och cellodling för utveckling av alternativa metoder till djurförsök inom forskningsområdet "toxikogenomik". "Toxikogenomik" använder breda analyser av störning på cellens grundläggande förlopp på gennivå. En första rymdbeskrivning av genomisk påverkan av kemikalier framtogs under förra året, och vi fördjupar nu analysen över hur väl rymdbeskrivningen fångar dos-samband. Vidare analyserna under kommande perioden med andra kemikalier ska möjliggöra oberoende validering av vårt verktyg. Vi analyserar studier i celler som framodlats från mänsklig vävnad, och kartlägger med hjälp av rymdbeskrivningen på ett helt nytt sätt de funktionella fel som kemikalier orsakar, och vilken lägsta dos som behövs för att effekter uppstår. Analyserna innebär grundläggande miljömedicinsk forskning med direkt användning för ersättning (1R) av djurförsök-baserad metoder.

Per Malmberg, Chalmers tekniska högskola, 200 000 kr

Kemisk avbildning visar hur olika ämnen tas upp i odlad, donerad mänsklig hud i provrör. Målet är att utveckla en känsligare och mer flexibel metod än de djurförsöksbaserade studier som görs idag.

”Kemisk avbildande analys av hudupptag – en analytisk metod för att ersätta och reducera djurförsök”

Varje dag utsätts vår hud för olika kemikalier när den möter allt från verktyg och elektronik till kosmetiska produkter. Detta kan orsaka långsiktiga hälsoeffekter som ökad cancerrisk. Det är av stort intresse att kunna följa var nanopartiklar, metaller och kemikalier hamnar i huden och hur huden påverkas. Idag är användandet av försöksdjur eller isolerad djurhud för att studera absorption i huden utbrett. Bara inom REACH har ca 2 miljoner försöksdjur använts hittills. Därför finns det ett kritiskt behov av att utveckla vetenskapligt giltiga alternativ. I detta tvärvetenskapliga projekt har vi utvecklat en in vitro-metod för att studera hudupptag med hjälp av kemisk avbildning. Metoden baseras på donerad mänsklig hud där vi följer exponering av flera olika kemikalier samtidigt, direkt i huden något som konventionella metoder inte kan erbjuda. Målet är att erbjuda en känsligare och mer flexibel analysmetod som kan ersätta befintliga metoder i OECD:s riktlinjer för hudadsorption.

NYTT PROJEKT: **Ivan Nalvarte**, Karolinska institutet, 200 000 kr

En ny cellmodell utvecklas, en "minihjärna", baserad på mänskliga celler och med immunceller som tillsammans ska utgöra en bättre modell än djurförsök, i forskning om Alzheimers sjukdom.

"En ny modell att studera Alzheimers sjukdom i mänskliga minihjärnor."

Experimentell forskning på Alzheimers sjukdom (AD) görs idag i huvudsak på möss eftersom det saknas relevanta och pålitliga cellsystem som kan återskapa sjukdomsförloppet. Dock har relevansen av AD-djurmodeller ifrågasatts och det finns en efterfrågan på alternativa modeller av AD.

AD kännetecknas bl.a. av depositioner av amyloida plack i hjärnan och aktivering av lokala immunceller som bidrar till nervskador och minnessvårigheter. Det föreslagna projektet har som mål att utveckla en ny skalbar cellmodell av AD som även innefattar immunceller och som därför kan återskapa AD patologin bättre än tillgängliga cellmodeller. Vi kommer etablera hjärn-organoider från mänskliga stamceller med AD-drivande mutationer. Dessa kommer odlas tillsammans med mikroglieller i enkla bioreaktorer som möjliggör odling över längre tid. På detta sätt kommer vi utveckla en immunkompetent cellmodell av AD som har potentialen att ersätta AD-djurstudier. Validering kommer ske mot mänskliga biopsier.

NYTT PROJEKT: **Penny Nymark**, Karolinska institutet, 150 000 kr

Kartläggning av mekanismerna bakom lungcancer ska bana väg för ökad användning av djurförsöksfria metoder vid riskbedömning av kemikalier som kan andas in.

"Mot riskbedömning utan djurförsök: Utveckling av Adverse Outcome Pathways för lungcancer."

Risken för kemikalier och andra typer av ämnen, t.ex. nanomaterial, att orsaka cancer är komplex att bedöma och grundar sig idag främst på djurexperiment, trots att det finns en rad djurfria cell-baserade test till förfogande. Vissa av dessa test accepteras av myndigheter för riskbedömning, men appliceras oftast enbart som stödinformation till djurexperiment. Det nya Adverse Outcome Pathway (AOP)-konceptet förväntas kunna förenkla och förbättra användningen av djurfria metoder i riskbedömning, genom dess starka fokus på toxiska mekanismer kausalt kopplade till organskador och sjukdomar. Detta projekt ämnar utveckla AOPs för lungcancer, en av de vanligaste och dödligaste formerna av cancer som idag orsakas av en lång rad inandningsbara ämnen. Projektet applicerar toxikologiska 'big data' från ett fyrtiotal olika nanomaterial för att underlätta fortsatt utveckling och integrering av AOP-baserade djurfria metoder för cancerriskbedömning av inandningsbara nanomaterial.

Stina Oredsson, Lunds universitet, 200 000 kr

Genom att skapa en livsmiljö för cancertumörer i provrör som efterliknar miljön i vävnader i kroppen, kan forskargruppen studera hur tumörcellerna interagerar och reagerar efter behandling med cellgifter, utan att använda försöksdjur eller material från djur.

"Unikt 3D cellodlingssystem för cancerforskning – för bättre prediktion, effektivitet och minskad djuranvändning."

Syftet med projektet är att bygga en tre-dimensionell (3D) tumör utanför kroppen där vi helt utesluter produkter från djur. Kroppens vanligaste extracellulära protein är kollagen som bildar ett 3D-nätverk. Detta nätverk utgör fästpunkter för fibroblaster. En tumör är rik på kollagenfibrer och

fibroblaster som omsluter cancercellerna som tillväxer i inbäddade öar. I vår 3D-modell har vi en artificiell bindväv som liknar kollagen. I 3D-nätverket av fibrer sår vi ut humana fibroblaster och cancerceller. De bildar en struktur som liknar den man ser i histologiska snitt av mänskliga tumörer. Med hjälp av olika mikroskopiska tekniker undersöker vi hur cellerna interagerar och reagerar efter behandling med cellgifter. Vi tillför även immunförsvarsceller för att ännu mer efterlikna en tumör i kroppen.

Målet är att vår mänskliga tumör utanför kroppen ska reducera djurförsök inklusive användning av produkter från djur i pre-klinisk cancerforskning.

NYTT PROJEKT: Lena Öhman, Göteborgs universitet, 200 000 kr

En mini-organ-modell av mänskliga tarmslemhinnan ska utvecklas och användas för att studera hur olika tarmsjukdomar uppstår, utvecklas och kan behandlas, utan att använda djurförsök.

”Tarmorganoider för studier av tarmsjukdom och läkemedelsmekanismer.”

Syftet med detta projekt är att utveckla ett nytt modellsystem, baserat på organoider, för att kartlägga vad som sker i tarmslemhinnan när olika tarmsjukdomar uppstår och utvecklas. Modellsystemet är ett användbart verktyg för att studera och jämföra skeenden vid olika tarmsjukdomar, och kan också användas för att undersöka mekanismer av oralt administrerade läkemedel. Modellsystemet kan ersätta djurförsök, oftast möss som modifierats genetiskt eller kemikaliskt, som används för att studera sjukdomstillstånd såsom irritabel tarmsjukdom (IBS), inflammatorisk tarmsjukdom (IBD) och tjocktarmscancer. I framtiden kan modellsystemet också användas för att studera sjukdomar som påverkar andra slemhinnor, som till exempel kroniska lungsjukdomar.

Brun Ulfhake, Karolinska institutet, 260 000 kr

3R Ranker: en sökmotor för alternativ till djurförsök.

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Forska Utan Djurförsök, org.nr 802004-1441

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Forska Utan Djurförsök för år 2021.

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2021 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om beslut har fattats om att avveckla verksamheten.

Revisorns ansvar

Mina mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller mina uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer jag riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för mina uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar jag mig en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för min revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala mig om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar jag lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar jag en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Jag drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om jag drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste jag i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Mina slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar jag den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Jag måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Jag måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som jag identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Forska Utan Djurförsök för år 2021.

Enligt min uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Mitt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns ansvar*. Jag är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort mitt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mitt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Mitt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed mitt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder jag professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på min professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att jag fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Jag går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för mitt uttalande.

Stockholm den dag som framgår av min elektroniska underskrift

Mats Blomgren
Auktoriserad revisor

Deltagare

ÖHRLINGS PRICEWATERHOUSECOOPERS AB 556029-6740 Sverige

Signerat med Svenskt BankID

Namn returnerat från Svenskt BankID: MATS LENNART BLOMGREN

Mats Blomgren

Auktoriserad revisor

2022-05-20 14:46:12 UTC

Datum

Leveranskanal: E-post